

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ  
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА**

## **МАТЕРІАЛИ**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ  
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

### **СТРАТЕГІЇ**

**ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ  
СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ  
В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

08 червня 2023 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2023

## ЗМІСТ

ЗМІНИ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ.....	9
Ю.М. Колесник, М.О. Авраменко, Ю.Ю. Рябоконт	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ .....	11
С.А. Моргунова, О.П Школова, В.С. Дмитрієв, Ю.А. Ганошенко	
ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ MS TEAMS ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ .....	14
В.А. Візір, О.В. Деміденко, І.Б. Приходько, А.С. Садонов, В.В. Буряк	
ЗНАЧЕННЯ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ: ПРОСУВАННЯ ЗНАНЬ, СТИМУЛЮВАННЯ ПРОГРЕСУ, ПРОСУВАННЯ НАУКОВОЇ КАР'ЄРИ.....	16
Н.В. Підкович	
ІНТЕРАКТИВНІ ДОДАТКИ, ІНТЕГРОВАНІ ДО MS TEAMS, ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ .....	17
Ж.М. Рагріна	
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ НА КАФЕДРАХ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ .....	18
І.Ф. Беленічев, С.А. Моргунова, Н.В. Бухтіярова, І.Б. Самура, О.М. Кучковський, Г.І. Бесараб, В.П. Риженко, О.Г. Алієва, О.О. Попазова	
УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА, ГІНЕКОЛОГІЇ ТА РЕПРОДУКТИВНОЇ МЕДИЦИНИ ННПО В РАМКАХ ОНЛАЙН-ОСВІТИ .....	20
Н.В. Авраменко, Д.Є. Барковський, О.А. Нікіфоров, О.В. Кабаченко, О.О. Ломейко, І.В. Семененко	
НОВІ ВИМОГИ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА ФАРМАЦЕВТИЧНИМ НАПРЯМКОМ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ .....	22
І.М. Білай	
ПЕРВИННА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЗА ФАХОМ «ПЕДІАТРІЯ» В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ТА ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ .....	25
Л.М. Боярська	
НОВІТНІЙ ФОРМАТ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТА-СПЕЦІАЛІСТА В ІНТЕРНАТУРІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ФАРМАЦІЯ» .....	26
І.В. Бушуєва, Т.В. Хортецька, О.К. Єренко	
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СПІЛКУВАННЯ НЕРІДНОЮ МОВОЮ ІНОЗЕМЦІВ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ.....	28
Л.І. Васецька	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «ОСНОВИ ХІМІЧНОЇ МЕТРОЛОГІЇ» НА КАФЕДРІ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....	30
С.О. Васюк, А.С. Коржова, Н.О. Нагорна, К.П. Медведєва, Ю. М. Жук, А.О. Донченко	
РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ РОБОТИ НА КАФЕДРІ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ MICROSOFT TEAMS .....	31
С.О. Васюк, Н.О. Нагорна, А.С. Коржова, Д.І. Дочинець, К.П. Медведєва, Ю.М. Жук, А.О. Донченко, О.Р. Малецька,	
ОПТИМІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ КУРСАНТІВ ЦИКЛІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ НА КАФЕДРІ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ .....	32
Л.Л. Воронцова, А.О. Остапенко, В.А. Коваленко, О.С. Козачук, С.О. Кенійз	

## ЗМІНИ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ

Ю.М. Колесник, в.о. ректора ЗДМФУ; М.О.Авраменко, перший проректор ЗДМФУ, доцент;  
Ю.Ю. Рябокони, в.о. директора ННПО ЗДМФУ

**Ключові слова:** освіта дорослих, стратегія, перспективи.

**Вступ.** На сучасному етапі Стратегія розвитку медичної освіти в Україні спрямована на побудову якісної системи вищої медичної освіти задля забезпечення системи охорони здоров'я медичними фахівцями із високим рівнем підготовки. Саме ця стратегія розвитку розрахована на 2018-2028 роки та затверджена Розпорядженням № 95-р Кабінету Міністрів України 27 лютого 2019 року. Особливе значення в умовах реформування медичної галузі має ряд нових Постанов, Положень та Наказів направлених на вдосконалення і формування системної та комплексної моделі навчання та атестації фахівців.

Однак з моменту повномасштабного вторгнення країни-агресора в Україну відбувається суттєва міграція населення, руйнування лікувальних закладів, виникає погіршення соціально-економічного становища громадян України. З моменту введення воєнного стану тимчасово було припинено роботу атестаційних комісій. Загрозливі масштаби зовнішньої (пошук роботи за кордоном) і внутрішньої (робота не за фахом) міграції лікарів та інших кваліфікованих медичних працівників спричиняють нестачу висококваліфікованих і професійно-компетентнісних медичних та фармацевтичних фахівців на ринку праці. Це відповідно призводить до зменшення контингенту здобувачів післядипломної освіти, особливо тих, які навчаються на контракті.

Зазначене вище вимагає від вищих навчальних закладів, які надають освітні послуги здобувачам післядипломної освіти, прийняття нових нестандартних рішень задля не лише збереження контингенту слухачів, а й для підвищення якості післядипломної освіти.

**Основна частина.** Медична освіта має базуватись на найновіших здобутках медичної науки, а Українська медична наука може розвиватись лише як частина світової. Головна цінність медичної системи є люди, персонал, медики. Лікар має бути фаховим, етичним, вмотивованим. Зміни академічної культури вимагають від Медичного Університету бути місцем вільної відкритої дискусії з метою творення нових ідей, нести просвітництво, поширення медичних знань, ідеології профілактичної медицини, захист від псевдонауки. Вимогою часу є трансформація медицини авторитетів в медицину доказів, переконань, досягнень, оскільки якість підготовки важливіша за кількість.

У відповідь на запит часу післядипломна освіта прагне відповідати потребам сьогодення: сформована нова концепція «навчання впродовж життя», що передбачає Безперервний професійний розвиток (БПР). 01 січня 2022 року набрала чинності Постанова Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 року № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників».

Освітній процес на післядипломному етапі професійного розвитку має певні особливості, які враховуються при його організації в Навчально-науковому інституті післядипломної освіти (ННПО):

➤ По-перше, цей освітній процес пов'язаний з суб'єктом, який є вже сформованою особистістю, має базові професійні знання, бажає поглибити й удосконалити їх та є практично орієнтований.

➤ По-друге, освітній процес такої особистості формується на принципах андрагогіки (наука про навчання дорослих) та дуальної форми навчання, яка складається з освітньої та практичної частини. Батьківщиною дуальної освіти вважають Німеччину, яка запровадила навчання у пропорції «30% теорії, 70% – практики» ще в минулому сторіччі.

➤ По-третє, суб'єкт освіти має більше свобод у виборі видів і форм навчання, що підвищує рівень особистої відповідальності за професійний саморозвиток: БПР включає участь у процесі формальної, неформальної та інформальної освіти у сфері охорони здоров'я.

➤ По-четверте, управлінсько-організаційний аспект освітнього процесу у контексті БПР акумулює у собі одночасну багатовекторність освітніх напрямів (більше 85 освітніх програм), періодичність (різні терміни навчання) – від 2 тижнів до 3 років, циклічність (цикли навчання на базах стажування та на базі університету).

➤ По-п'яте, управлінський апарат ННПО паралельно освітньому процесу здійснює документальний супровід щодо формування: навчально-виробничий план, облік сплати коштів за навчання, розрахунок вартості освітніх циклів, формування й планування контингенту, просвітницько-агітаційна робота, планування навантаження й формування розкладу занять на базі університету і базах виїзду, легалізації документів, налагодження взаємостосунків із закладами, які є та можуть стати базами стажування (договори, листи, ведення реєстрів баз, наказів на зарахування до інтернатури, курсів), контроль доїздів випускників на бази тощо.

В Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті є чіткий комплайнс до- і післядипломної освіти. А саме, до ННПО входить 12 кафедр, проте на сьогодні 45 кафедр ЗДМФУ задіяні у навчанні інтернів (лікарів, фармацевтів), слухачів курсів підвищення кваліфікації та заходів БПР тощо. Незважаючи на воєнний стан завдяки розробці нових актуальних тем, створення міждисциплінарних курсів, підвищення кваліфікації на різних заходах післядипломної освіти отримали та планують отримати в найближчі строки фахівці за напрямом Медицина та Фармація з різних закладів Запорізької, Дніпропетровської, Херсонської, Миколаївської, Кіровоградської, Черкаської, Одеської, Донецької, Рівненської та інших областей.

На наш погляд, вимогою часу під час створення ЗДМФУ стало переформування деканату післядипломної освіти в ННПО. Структура ННПО представлена трьома основними відділами:

- Відділ інтернатури - підготовка лікарів(фармацевтів)-інтернів, до практичної діяльності.
- Відділ з питань підвищення кваліфікації – проведення циклів спеціалізації, стажування, тематичного удосконалення медичних і фармацевтичних працівників.
- Відділ безперервного професійного розвитку – проведення конференцій, майстер класів, симуляційних тренінгів, фахових шкіл для медичних і фармацевтичних працівників.

Відповідно до створення ННПО в структурі ЗДМФУ, відбулося формування Вченої ради ННПО.

Освіта дорослих формується на принципах андрагогіки, що постійно вимагає впровадження нових технологій навчання. Згідно Концепції розвитку факультету післядипломної освіти, яка була затверджена Вченою радою ЗДМУ ще у 2017 році, вже було передбачено залучення нових форм навчання і перехід до нових інформаційних технологій, а саме була розроблена Концепція та Положення про дистанційну освіту факультету.

За підтримки Ректорату та кафедри медичної та фармацевтичної інформатики та новітніх технологій саме на факультеті післядипломної освіти ще десять років тому почалось впровадження перших елементів дистанційного навчання. Багато в чому завдяки цьому попередньому досвіду в умовах сьогодення як під час пандемії COVID-19, так і в умовах воєнного стану ЗДМФУ вдалося зберегти як контингент слухачів ННПО, так і якість освітніх послуг. З одного боку, розробка нових актуальних тем курсів тематичного удосконалення та заходів БПР та можливості платформи Teams (повна візуалізація у режимі реального часу) для засвоєння теоретичних питань, а з іншого боку, застосування інтерактивного пацієнта Body Interact, що дає змогу відпрацювати кожному лікарю певні практичні навички при дистанційній формі навчання.

Важливою зміною на післядипломному етапі підготовки лікарів в Україні є запровадження справедливого розподілу в інтернатуру та унормування її змісту, що передбачається здійснити шляхом запуску нової моделі інтернатури, що затверджено новим Положенням про інтернатуру МОЗ України Наказ № 1254 від 22.06.2021 року. В зазначеному Положенні передбачено зменшення кількості лікарських спеціальностей в інтернатурі; нові програми навчання в інтернатурі, скорочення тривалості освітньої частини; визначення вимог до баз проходження інтернатури, затвердження баз МОЗ України; створення національного рейтингу студентів за об'єктивними незалежними критеріями оцінювання; створення національного реєстру інтернатури із кількістю місць за спеціальностями та базами проходження; розробка механізмів запровадження академічної мобільності інтернів; розробка механізмів оцінки результативності навчання в інтернатурі.

В ЗДМФУ при підготовці лікарів інтернів використовується сучасна матеріально-технічна база Міжкафедрального тренінгового центру з метою опанування, удосконалення та закріплення на практиці професійних знань, умінь та навичок; підвищення вимог до рівня кваліфікації за спеціальністю, освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань; вивчення світового досвіду застосовуючи сучасні європейські протоколи. Лікарі-інтерни опановують принципи надання невідкладної допомоги на догоспітальному та госпітальному етапах за допомогою тренажерів-симуляторів та навчального програмного забезпечення. На наш погляд, саме такий підхід до підготовки в ЗДМФУ дав змогу 98 % лікарям-інтернам успішно скласти в 2022-2023 н.р. ліцензійний іспит Крок-3 як «Крок 3 Загальна лікарська підготовки» із середнім показником успішності 89 %, так і «Крок 3 Стоматологія» із середнім показником успішності 87,2 % (навіть за умов збільшення критерію «склав» до 72,0 %).

Новим в Стратегії розвитку медичної освіти в Україні є забезпечення БПР, що ґрунтується на кращих міжнародних практиках. Постановою Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 року № 725 було затверджено «Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників». Заходи БПР мають бути представлені майстер-класами, симуляційними тренінгами, тренінгами, семінарами, фаховими тематичними школами, науковими або науково-практичними конференціями. Обов'язковими умовами БПР є: нормативне регулювання безперервного професійного розвитку; визначення вимог до провайдерів БПР; надання лікарям права самостійно обирати місце проходження підвищення кваліфікації; зміна моделі фінансування БПР. ЗДМФУ є офіційним провайдером для проведення різних заходів БПР, номер реєстрації № 1080. Тому на сьогодні 45 кафедр ЗДМФУ залучені до створення та проведення заходів БПР. На наш погляд, перспективним напрямом цієї роботи є створення міждисциплінарних фахових шкіл, майстер-класів, тренінгів тощо.

**Висновки.** При організації післядипломної освіти в ЗДМФУ перспективними напрямками є:

- ✓ Розширення кількості кафедр університету що приймають участь у роботі ННПО та створення нових міждисциплінарних курсів тематичного удосконалення та заходів БПР.
- ✓ Включення до кожного курсу ТУ та БПР сценаріїв віртуального пацієнта Body Interact з метою вдосконалення практичних навичок.
- ✓ Популяризація ЗДМФУ як найбільш вагомий провайдер БПР науково-педагогічним складом кафедр для збільшення контингенту.
- ✓ Дотримання кафедрами календарного плану проведення різних видів БПР та своєчасне оформлення відповідної документації.

#### **Література**

1. Розпорядження № 95-р КМУ 27 лютого 2019 року «Про схвалення Стратегії розвитку медичної освіти в Україні».
2. Постанова КМУ від 14.07.2021 р. № 725 «Про затвердження Положення про систему БПР медичних та фармацевтичних працівників».
3. Положення про інтернатуру МОЗ України Наказ № 1254 від 22.06.2021 року.

#### **ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ЗАПОРІЗЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В УМОВАХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ**

С.А. Моргунцова, проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти, доцент;  
О.П. Школова, керівник навчального відділу, В.С. Дмитрієв, керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти, Ю.А. Ганошенко, керівник методичного кабінету, доцент

**Ключові слова:** якість освіти, моніторинг, освітній процес, компетентності.

На сьогодні все українське суспільство перебуває в надскладних соціально-економічних і психологічних умовах – війна призвела до незворотних втрат життів, масового переміщення населення, до перебування великої кількості людей на тимчасово окупованих територіях, до значних